РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота 3-го марта 1917. Ч. 26. VOL. XXV. JERSEY CITY, N. J., Saturday, March 3, 1917. No. 26.

НІМЕЧЧИНУ ПІДОЗРІВАЮТЬ О СОЮЗ з Японією і Мексиком проти Злучених Держав.

Наступ союзних війск в північній Румунії. - Поверх 1.300 полонених Москалів.

В ПЕРШІМ МІСЯЦИ БЛЬОКАДИ ЗАТОПЛЕНО 196 КОРАБЛІВ НА 490.000 ТОН.

НІМЕЧЧИНА СТАРАЄТЬ СЯ УТВОРИТИ СОЮЗ З ЯПОНІЄЮ І МЕКСИКОМ ПРОТИ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

ВАШИНГТОН, 1. марта. — **В руках президента Вілсона находить ся документ, який стверджує, що Німеччина вже від давна робила заходи, аби з Мексиком і Японією утворити союз проти Злучених Держав на случай, коли би вони виступили до війни проти Німеччини.**

Нині на засіданю сенату сенатор Свенсон зложив в тій справі отсю заяву:

„Президент Вілсон уповажнив мене заявити, що письмо німецького міністра для заграничних справ, д-ра Цімермана, писане до німецького амбасадора в Мексико, в якім він предкладає утворене союза з Японією і Мексиком, є зовсім правдиве".

Повисше згаданий лист німецького міністра для заграничних справ був пересланий в місяци січни через німецького посла, гр. Бернсторфа, до німецького посла в Мексику.

Зміст сього письма звучить:

Берлін, 19. січня 1917 р.

„Від дня 1. лютого маємо намір розпочати безоглядну боротьбу на мори при помочи підводних лодок. Помимо того маємо намір старати ся, щоби Злучені Держави задержали свою невтральність.

„Коли би наші змаганя не довели до успіху, то предкладаємо утворене союза з Мексиком на отсих підставах: що ми разом будемо вести війну і разом заключати мир. Ми зі своєї сторони дамо загальну поміч фінансову. Зовсім зрозуміле є, що Мексико має відзискати утрачені землї в Ню Мексико, Арізона і Тексас. Переведене подробиць полишаємо вам до полагодженя.

„Вашим обовязком є, повідомити про се строго довірочно президента Мексика, скоро лише довідаєте ся, що виповіджене війни між Злученими Державами а Німеччиною є неминуче. Також президентови Мексика треба зробити предложене, щоби він з власної волї порозумів ся з Японією і їй запропонував, аби й вона сейчас приступила до союза, а заразом запропонував Японії своє посередництво між нею а Німеччиною.

„Прошу звернути увагу президента Мексика на се, що переведене безоглядної боротьби на мори підводними лодками дає запоруку, що Англія в кількох місяцях буде приневолена заключити мир.

Цімерман".

вірочного характеру, і яко такі не можуть бути подані до відома загалу. Але й можливе є також, що згаданий лист не є дійсний. Він може бути зовсім неправдивий.

„Тому я ставлю резолюцію, щоби близше розслїджене сеї справи передати дотичній комісії. Коли би однак сенат на те не згодив ся, тоді поставлю другу резолюцію, яка буде містити жадане, щоби президент Вілсон урядово чи півурядово подав до відома поясненя щодо жерела сего документу.

„Ми хочемо знати дійсні факти, аби мати спромогу розслїдити дійсну правду. Я не розумію, як ми взагалї можемо займати ся такою справою, про котру ми властиво нічого не знаємо".

Підчас горячої дискусії сенатор Стон заявив, що він підозріває, що згадане письмо доручило департаментови для заграничних справ англійське правительство в тій цїли, аби викликати в Злучених Державах воєнний настрій.

„Панове сенатори, — говорив Стон — **ви не можете сего укрити, що вже від місяців в нашім краю є поширена сильна аґітація, яка має на цїли викликати тут симпатію для одної, а ворожий настрій проти другої воюючої сторони".**

НІМЕЦЬКЕ ПИСЬМО ПРЕДМЕТОМ ГОРЯЧОЇ ДИСКУСІЇ.

ВАШИНГТОН, 1. марта. — Письмо, яке мав вислати німецький міністер для заграничних справ до німецького посла в Мексику, було нині в сенаті предметом горячої дискусії.

Сенатор Лодж поставив найперше запит, чи оголошений в часописях лист є правдивий.

Коли сенатор Свенсон в імени президента заявив, що лист такого змісту находить ся в руках президента, сенатор Стон поставив резолюцію, щоби зажадати близших вияснень в справі сього документу, а передівсім щодо жерела, відки він взяв ся.

„Моя резолюція має бути передана комісії для заграничних справ", — говорив сенатор Стон. — „Нині появив ся в часописях зміст листу з підписом німецького міністра для заграничних справ, який мав бути писаний до німецького посла в Мексику. Ми не знаємо нічого про жерело сього листу. Ми не маємо перед собою жадних фактів, на які ми моглиб оперти ся, видаючи свій осуд в тій справі.

„Можливе є, що департамент заграничних справ має про се відомости, які є до-

НІМЕЦЬКИЙ ПОСОЛ В МЕКСИКУ НЕ ЗНАЄ НІЧОГО ПРО ПИСЬМО.

МЕКСИКО, 1. марта. — Німецький посол в Мексику, Екгард, на питанє в справі письма німецького міністра Цімермана до нього, заявив: **„По близші поясненя в справі письма можете удати ся до Вашінґтону, бо я про цілу сю справу нічого не знаю".**

ДІЯЛЬНІСТЬ НІМЕЦЬКИХ АҐЕНТІВ В МЕКСИКУ.

ВАШИНГТОН, 1. марта. — **До відома американського правительства дійшло чимало вістий про живу діяльність німецьких агентів в Мексику проти Злучених Держав.**

З певних жерел одержані інформації вказують, що німецькі аґенти були головною причиною протиамериканських демонстрацій в Мексику.

Вістка, яка перед кільнома днями донесла, що до мексиканської пристани прибуло з Японії 200 механїків і великі засоби амуніції і машини до виробу оружа й амуніції, є тепер предметом поважних міркован.

Хоч в урядових кругах не вірять в те, щоби Японія покинула аліянтів і перейшла на сторону Німеччини, то всетаки ся справа викликала деякі сумніви щодо становища Японії супроти Злучених Держав.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

1.300 МОСКАЛІВ ПОЛОНЕНО В ПІВНІЧНІЙ РУМУНІЇ.

БЕРЛІН, 28. лютого. — **Війска арх. Йосифа перевели вчера наступ в долині ріки Путни (в північній Румунії), здобуваючи цїлий ряд російських становищ. 1.300 Москалів взято в полон. Крім того здобуто 11 машинових крісів і 9 метавок.**

Урядовий звіт німецького штабу звучить:

„АРМІЯ КН. ЛЕОПОЛЬДА: Загальне положене не змінило ся.

„АРМІЯ АРХ. ЙОСИФА: По обох сторонах долини ріки Путни союзні війска перевели добре підготовлений і сильний наступ та здобули богато укріплених російських становищ. 12 російських офіцирів і поверх 1.300 салдатів взято в полон. Притім здобули союзні війска також 11 машинових крісів і 9 метавок.

„Здобуті становища наші війска задержали у своїх руках помимо нічних протинападів неприятеля.

„АРМІЯ МАКЕНЗЕНА: На сім фронті не зайшли жадні зміни".

МОСКАЛІ ПРИЗНАЮТЬ УСПІХ СОЮЗНИХ ВІЙСК.

ПЕТРОГРАД, 28. лютого. — Російський рапорт звучить:

„НА РОСІЙСЬКІМ ФРОНТІ: На цїлім боєвім фронті розпочали патрулї оживлену діяльність.

„НА РУМУНСЬКІМ ФРОНТІ: Вчера по довшім бомбардованю неприятель розпочав наступ по обох сторонах шляху Якобені-Кімполюнг (на Буковині) і в долині ріки Путни (в північній Румунії). Вечером наші війска перевели протинаступ і прогнали неприятеля зі становища коло зелізничого шляху. **Становища по обох боках шляху остали в руках неприятеля".**

ЛИХА ПОЖИВА В РОСІЙСЬКІЙ АРМІЇ.

БЕРЛІН, 28. лютого. — **Полонені російські жовнїри і дезертири нарікають на лиху поживу в російській армії.**

Один Поляк, який з тої причини втік з російського війска, оповідає: „Пожива, яку дістають російські жовнїри, є з кождим днем щораз то гірша. Нам давали три рази на тиждень рибу, яку однак годї було їсти".

Полонені Москалї згідно зізнають, що з причини лихої поживи настрій серед російського війска є сильно пригноблений. Жовнїри є переконані, що сему завинило не лише правительство, але також полкові офіцири, в руках котрих спочиває виживлене війска.

НА МОРИ:

В ПЕРШІМ МІСЯЦИ БЛЬОКАДИ ЗАТОПЛЕНО 196 КОРАБЛІВ НА 489.998 ТОН.

Після звітів англійської і французької адміралїції втрати в кораблях представляють ся, як слїдує:

Після звітів від 1. до 27. лютого затоплено	188 кораблів	на	468.086	тон.
Три голяндські кораблї, затоплені дня 24 лютого	3 кораблї	на	11.959	тон.
Після додаткового звіту французької адміралїції	5 кораблів	на	8.953	тон.
Разом затоплено в лютім	**196 кораблів**	**на**	**489.998**	**тон.**

ТРИ ГОЛЯНДСЬКІ КОРАБЛЇ НА 11.959 ТОН ЗАТОНУЛИ.

ЛОНДОН, 28. лютого. — **Звіт англійської адміралїції доносить, що в нинїшнім дни не було анї одного случаю затопленя корабля.**

Натомісць надійшли вісти з Голяндії, що три **голяндські кораблї,** які свого часу були торпедовані, а про яких була зразу вістка, що вони зістали лише ушкоджені, пійшли на дно моря. (Дня 24. лютого виплило з англійської пристани 7 голяндських кораблів з набором для Голяндії. З того 4 потонули на місци, а про 3 прочі була вістка, що може їм вдасть ся доплисти до берега). До тих кораблів належали:

„Зандік", 4.189 тон, голяндський;
„Бандонг", 4.000 тон, голяндський;
„Емлянд", 3.770 тон, голяндський.

Разом 3 кораблї на 11.959 тон.

ЩЕ 5 КОРАБЛІВ НА 8.953 ТОН.

ПАРИЖ, 1. марта. — Французька адміралїція оголосила нині дальший звіт кораблів, затоплених в останних днях місяця лютого. Жертвою підводних лодок впали отсї кораблї:

„Клен Фаркагар", 5.853 тон, англійський, затоплений 26. лютого;

„Галґори Кесл", 1.596 тон, англійський, затоплений 27. лютого;

„Сйостед", 1.155 тон, норвеський, затоплений 28. лютого;

„Марі Жозеф", 192 тон, французький, затоплений 28. лютого;

„Геріет Віліємс", 157 тон, англійський, затоплений 28. лютого.

Разом 5 кораблів на 8.953 тон.

ОДНА ПІДВОДНА ЛОДКА ЗАТОПИЛА 16 КОРАБЛІВ НА 37.500 ТОН.

БЕРЛІН, 28. лютого. — Німецька підводна лодка, яка дня 12. лютого острілювала французьке побереже, повернула да своєї пристани.

Дня 12. лютого острілювала вона французькі військові склади коло устя ріки Адур. По острілюваню склади стояли в огни.

Ся лодка затопила 11 пароплавів, 3 кораблї вітрильні і 2 рибацькі; разом на 37.500 тон.

КОНҐРЕС ЗГОДИВ СЯ ДАТИ ПРЕЗИДЕНТОВИ ПОВНОВЛАСТЬ.

ВАШИНГТОН, 1. марта. — **По довгій і живій дискусії принято нині в палаті послів (403 голосами проти 15) резолюцію, на підставі котрої президент Вілсон має одержати повновласть в справі охорони американських кораблів і житя американських горожан на мори.**

—o—

АВСТРІЯ ДОПЕРВА ЗА ТИЖДЕНЬ ДАСТЬ ВІДПОВІДЬ НА НОТУ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

БЕРЛІН, 1. марта. — **Справа, чи між Австро-Угорщиною а Злученими Державами прийде до зірваня дипльоматичних зносин чи нї, все ще позістає в завішеню.**

З Відня доносять, що австро-угорське правительство приготовляє відповідь на американську ноту та що вона доперва за який тиждень буде переслана до Вашінґтону. Австрійський міністер заграничних справ, ґр. Чернін, відбув вчера довгу конференцію з американським послом Пенфілдом.

—o—

СИЛИ ФРАНЦІЇ НА ВИЧЕРПАНЮ.

ЖЕНЕВА, 28. лютого. — Французький посол Альберт Фавр виголосив на засіданю парляменту дня 31. січня бесїду, в якій між иншим зробив правительству тяжкий закид за марноване людського матеріялу. Він говорив:

„Зі всїх біжучих справ найбільше непокоїть справа щодо військової сили. Ще не надійшла хвиля, яка могла би принести спасене нашій державі, а жертви в людях, які ми вже потерпіли, доходять до величезних розмірів. Нарід потягне при кінци до відповідальности тих, що завинили, і видасть осуд, на який собі вони заслужили.

„Щоби рішити справу щодо скількости війска, яке ми маємо ще поставити, треба передівсім знати, якої помочи ми можемо надіяти ся від наших союзників. Про се мусить знати наш цїлий загал. На жаль навіть рішеня правительства і всї рішеня военної ради, які запали на засіданях ще в грудни, держить ся в найбільшій тайнї перед загалом. Навіть про вислїд нарад, які відбули ся минувшого тижня, дав президент кабінету лише виминаючі поясненя. Я остерігаю, що таке поступоване може потягнути за собою дуже сумні наслїдки".

—o—

ЯПОНІЯ НЕ ХОЧЕ ДАТИ РОСІЇ ПОЗИЧКИ.

ТОКІО (Японія), 1. марта. — Російське правительство віднесло ся до японських банків в справі нової позички в сумі **100 міліонів долярів. Японські банки зажадали відповідного обезпеченя позички. Притім заявили, що в противнім случаю будуть мусїли відмовити позичку.**

Російське правительство висказало гадку, що ґарантія на позичку є зовсім злишна і що се було би пониженем поваги російської держави.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
Published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
In Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.75 per 6 months	на пів року $1.75
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 428 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

З біжучої хвилї.

Часопись „Ді Скрентон Таймс" (ч. 51, з 28. лютого б. р.) доносить, що о. В. Меренків, сьвященик грецько-католицької церкви св. Івана Хрестителя в Пітсбургу (на Савт Сайд) оскаржив скрентонську „Народну Волю" о 50.000 долярів відшкодованя. Причиною оскарженя має бути ортикул, поміщений в „Народній Волї" з 26. січня б. р., в котрім о. В. Меренкову закинено злодійство, спроневірене і нечесні вчинки.

В дотичній статї сьвященика названо „доляровим патріотом", „малим хитрим лисом" і т. п.

Се, про що писала „Народна Воля", мало стати ся в Рочестер, Н. Й., де о. Меренків заложив був якийсь склеп.

О. В. Меренків каже, що задля сего артикулу його імя зістало пониженe, повага понесла необчислимі шкоди, а крім того він має тепер великі перешкоди при працї на церковнім поли. Твердить також, що через се він стратив довірє членів своєї церкви.

Справу о. Меренкова переводять адвокати Волтер С. Беван і Ланґфіт & МкІнтош з Пітсбурґа.

Питаючи: „Що будемо на весні садити?", краківський „Пяст" пише:

Кождий про се знає, що головною поживою галицького хлопа є хлїб і бараболї. Мяса хлоп не уживає, хиба з добитої худоби. З товщи — хиба сала до капусти. Ясним є, що їдячи мало поживні потрави, хлоп мусить їх зїсти більше, щоби свій орґанізм удержати при житю. Цїна за бараболї в порівнаню до пануючої дорожнї є неможливо низка і знеохочує рільника до управи, коли по обчисленю коштів управи і достави до зелїзницї йому нїщо не остає. Доставець платить по 9 корон за 100 кільоґрамів бараболь, а в Кракові дістає за них аж 15 корон. Коли відсилає денно пересїчно 3 вози, то має чистого зарібку, по обчисленю коштів, 1.200 корон! Хлоп знова за свою цїлорічну працю не має анї сотика зиску! Нинї, коли правительство викупило примусово бараболї за казочно низку цїну і вислало їх з Галичини, люди платять по 6 корон за 25 кільоґрамів бараболь, а й так купити не можуть, бо нема вже що продати. Були такі, що змушені були відставити, а пізнїйше від инших купували за дорогі гроші, аби їм на садженє не забракло. В случаю дальшої реквізиції бараболь прийде до того, що на весні правительство буде змушене прислати до Галичини бараболь на садженє, бо **Галичина, що лише мала, всьо віддала для правительства.**

Небувале чудо!...

Польський ґеоґраф, проф. Ромер, виголосив в сали львівського літературного кружка відчит, в якім заявив, що на божім сьвітї є **28** міліонів Поляків...

Ростуть наче гриби...

Скрентонська „Страж" (ч. 40, з 5. жовтня 1916 року) подала, що на цїлім сьвітї жиє **23,340.000** Поляків. Се обчисленє оперте на статистиках кількох польських учених!

Тамтого року було 23 міліони Поляків, а за три місяці вони зросли вже до 28 міліонів...

Чи не чудо з польськими „ученими" і „ґеоґрафами"?...

Але се байка. Важнїйше тут що инше. Іменно — тойсам „учений ґеоґраф" твердить, що в Галичинї польське шкільництво було скривджене...

Здасть ся і в небі Поляки чули би ся скривдженими...

Нова система в арданівськім Союзї.

З останних чисел „Народної Волї" довідуємо ся, що отець Ардан і його екзекутива проголосила з днем 1. лютого сего року в Рускім Народнім Союзї нову систему. Також довідуємо ся, що отець Ардан установив два реченцї для своєї нової системи: для нових членів реченець 1. лютого, для старих членів реченець 1. вересня.

Заки приступимо до точного обговореня нової системи отця Ардана, не від річи буде пригляннути ся близше відносинам, серед яких отець Ардан уводить сю нову реформу в житє.

Перше питанє, на яке треба найти відповідь, є: **хто властиво ухвалив нову систему в Рускім Народнім Союзї?**

Загально відоме є, що на послїдній конвенції Руского Народного Союза (від 15. до 20. мая 1916 р.) нової системи не ухвалено, але ухвалено полишити надальше систему плаченя після розмету.

Загально відоме є і те, що нової системи не переводжено на підставі загального голосованя членів, як се приписує правосильний статут Руского Народного Союза.

Відоме є також, що нову систему не ухвалив навіть головний уряд Руского Народного Союза, бо засїданє головного уряду в справі нової реформи відбуло ся доперва в днях від 18. до 20. лютого с. р., а реформу проголошено яко правосильну з днем 1. лютого с. р.

Хто отже властиво заиродвадив в Рускім Народнім Союзї нову систему і зробив її правосильною? **На се є лиш одна відповідь: отець Ардан і йому вірна екзекутива, яка завдячує йому свій вибір на останній конвенції Р. Н. Союза. Отець Ардан сам на власну руку вводить її в житє.**

Коли в 1914 р. на конвенції Українського Народного Союза ухвалено в нашій орґанїзації нову реформу плаченя вкладок після лїт, то отець Ардан цїлими місяцями старав ся доказувати, що урядники нашої орґанїзації перевели реформу самовільно, що скривдили старих членів, що розбили орґанїзацію і т. д. А прецїнь кождий се дуже добре знав, що реформа в нашій орґанїзації була ухвалена делеґатами на конвенції. Кождому було відоме і те, що якраз в справі реформи була скликана остання надзвичайна конвенція Українського Народного Союза.

І помимо того, що й отець Ардан про се дуже добре знав, помимо того, що він знав, що реформа була конечною, отець Ардан шлюгавив урядників У. Н. Союза, стараючи ся представити їх в як найгіршім сьвітлї перед нашим загалом. Отець Ардан не робив сього без певного вирахуваня. Він був певний, що йому в сей спосіб удасть ся розбити раз на все нашу орґанїзацію, яку він з глибини свого серця так страшно ненавидів. Але перечислив ся щодо своїх сил і щодо свого впливу. Кириня отця Ардана проти У. Н. Союза не вдала ся. У. Н. Союз перебув щасливо часи реформи і з кождим роком успішнїйше розвиває ся.

Надійшов однак час, що й Руский Народний Союз мусів перевести реформу. Отець Ардан опинив ся в скрутнім положеню. Не розходило ся йому тут о саме переведенє реформи, але радше о спосіб, в який би то затуманити і членів і конвенцію і головний уряд і навіть свою власну екзекутиву. Отець Ардан скоро придумав на се способи і взяв ся до дїла. Зовсім инша річ, як закінчить ся та нова система для членів Руского Народного Союза і для орґанїзації, а як для самого отця Ардана. Про се покаже вже близка будучність. Цїлий плян реформи є помислом виключно отця Ардана. Тут не провинили ся члени Руского Народного Союза анї їх делеґати. **Цїла вина спадає за наслїдки нової системи передівсїм на отця Ардана.** Вина спадає також і на його заушників, які бачать яркі надужитя отця Ардана, але на се мовчать, а деякі з них навіть йому помагають..

Щоби близше пізнати способи і цїль нової реформи отця Ардана, треба розділити від себе дві справи: перше — приготовленя отця Ардана до нової реформи, друге — сама реформа. Иншими словами: перше — як отець Ардан туманив членів Руского Народного Союза до часу введеня нової реформи в житє, а друге — як думає отуманити тих, що на його реформу несьвідомо згодять ся.

Не меньше важною річию є також розважити і те, чи цїла арданівська реформа, переведена на власну руку отцем Арданом і його екзекутивою, буде законно правосильна.

Про сї справи скажемо дещо в слїдуючім числї.

Росії не довіряють навіть її власні союзники.

(На підставі швайцарської кореспонденції).

Замордованє монаха Распутіна, упадок кабінету Трепова, іменованє кн. Ґоліцина наслїдником Трепова, дїяльність деяких швайцарських „ангелів мира" і поголоски про окремий мир між Німеччиною й Росією приневолюють сьвіт звернути свою пильну увагу на теперішнє положенє в Росії. Можливо, що серед сьвітової війни в Росії, яка близше сьвітови є незвісна, переводить ся загальна переміна.

Сї переміни стоять в тїсній звязи з воєнною акцією російської імперії. **Не можна тут забувати, що Гінденбурґ недавно заявив, що Німеччинї грозить найбільша небезпека зі сторони Росії. Величезна Росія має, сказати би, майже невичерпані жерела. Коли Росія найде способи, щоби їх визискати, тодї вона стане непоборимим противником.**

Однак на вислїд війни може вплинути також і полїтична акція російських полїтиків і тому теперішні переміни у нутрі великої російської держави можуть мати дуже велике значінє.

Партія кадетів припустила сильний атак в думі проти міністра для внутрішних справ, Протопопова. Се є доказом, що його напрям противив ся напрямови Трепова, який був за безглядним веденем війни і речником домагань російського народу. Трепов уступив, але Протопопов остав у своїм урядї міністра для внутрішних справ. Треба притім памятати, що міністер для внутрішних справ має в Росії більшу силу ніж президент кабінету, бо він є властивим головою правительства.

Як доносять, Протопопов оснував недавно часопись „Русскую Волю", яка пособляє заключеню окремого мира. Ходить чутка, що вона основана за німецькі гроші. Про се писали також італїйські часописи, між иншими дуже поважна „Стампа"; цензура сего не заборонила. Після тих вістий посли Мілюков (провідник кадетів) і Родзянко (голова думи) мають мати навіть докази, що Протопопов провадив сам особисто переговори з Німцями підчас свого побуту в Стокгольмі.

Богато російських часописий говорить про зусиля Протопопова, що він старає ся робити всякі трудности, аби недопустити всїх російських верств і має до якогось співдїланя навіть тодї, коли розходить ся о народну оборону. Недавно заборонив він уладженє конґресу комітетів воєнного промислу в злуцї зі союзом земств і міст, хоч ті комітети найбільше положили працї для заосмотреня російської армії в усе те, що для неї було найконечнїйше.

Повисше наведений примір дає яснїйше понятє про характер внутрішної полїтичної дїяльности: Пуришкевич (чорносотенець) оскаржив урядників, підчинених міністрови Протопопову, за те, що вони не позволяють на манїфестованє симпатій для союзників Росії. Іменно ґубернатори чернигівський і тверський заборонили виклади про військові успіхи Франції і славну їх участь в теперішній війнї.

Дума є надальше безсильною у виконуваню контролї над справами держави. **Три тїла держать у своїх руках власть: Перше: дума, однак вона є лише мрією; друге: міністри, які однак не є відповідальні перед парляментом, але в дійсности є відповідальні перед царем; трете: „управляючі круги" або, щоби їх близше означити, тайні сили.**

Се трете тїло є найсильнїйше і в його руках спочиває доля цїлої Росії. Як довго се тїло буде мати у своїх руках вплив, так довго в Росії всього можна надїяти ся, так довго европейська демократія буде мати причину обавляти ся побіди, о яку вона бореть ся.

В Росії дасть ся замітити сильна реакція (протидїланє) проти нездорового впливу тих тайних сил. Доказом сего є велике число резолюцій, ухвалених многими публичними і державними інституціями в протягу останних часів.

Останні події ледви дають надію на поліпшенє відносин в Росії, які є нинї дуже замотані, коли би не ужити слова траґічні. Іменованє князя Ґоліцина з крайної правицї президентом кабінету наповнило лїберальну Росію зловіщим предчутєм.

Цікаве є також те, що німецькі часописи мають дуже точні інформації про все, що дїєть ся в Росії. Богато й широко вони розписували ся про готовість Росії до заключеня окремого мира. Скільки в тім правди, годї сказати. Росія є звязана словом царя, який заявив був, що відкинув всякі предложеня в справі окремого мира. Дума, всї державні тїла, цїла Росія станула при цареви.

Однак помимо того, **як довго в Росії будуть правити тайні сили, Росія буде дальше краєм всїх можливих несподіванок.**

Василь Білинський.

Стріча з Січовими Стрільцями.

Було се з початком війни 1914 року. Кров лляла ся вже третий місяць, коли мій батальон одержав приказ виїхати з Великого Варадину в поле. Невідомо нам було лише, чи йдемо на Сербію чи на Росію. Природно, що я, яко Українець, з цїлої душі бажав у Галичину, на Москаля. На моє щастє справа в короткім часї вияснила ся. Ми їхали до Галичини, а висїдати мали в Турцї. Їхали ми дуже скоро, бо на другий день рано вже були на місци.

Цїкавий обгортав мене настрій в часї приближуваня до нещасної „Галичи". Чим близше до фронту, а дальше від спокійних, необнятих розгаром війни місцевостий, тим яркійше викликував у менї насуваючий ся краєвид якесь поважне, сумне, понуре чутє, гейби віщуючи, що там, передімною, лежить країна нужди, горя, смерти...

Вкінци ви нагло спостерігаєте перші слїди боїв — се окопи, могили з хрестами, а де-не-де вже навіть згарища людських осель. Найсумнїйші однак враженя зробили на мене холерні бараки і цвинтар, яких вже на границї повно, а пізнати їх здалека по білій, вапняній красцї.

Думка: куди їдете, що там стрінете, степенована щораз тяжшими слїдами руїни і знищеня — наповняє вашу душу якоюсь невисказаною гіркостию, жалем, що нема нам, Українцям, тепер нїкуди подїтись, бо всьо наше в лапах Москаля, а решта — се-ж чужинцї, від яких не можемо жадати того, що від свого рідного брата. Полякам бодай Краків ощадили, куди могла була втечи галицька польонія, чого нам однак доля поскупила. Ось того рода думки викликували в менї понурий настрій.

Вже з самої — як я згадав — границї Угорщини то тут то там сумні слїди пригадували менї відбувшу ся величанську боротьбу, якої силу я побачив вповні доперва в Турцї. Більша часть домів була спалена, решта понадвалювана ґранатами; зелїзничий міст висаджений. Місто се виглядало гейби пережило якусь дику, шалену бурю, сьвідками котрої були темні згарища і чорнїючі ся, опустїлі, розбиті доми.

А що за картина в місті?! Рано застали ми на стації повно війска, самої піхоти, яка мов море заляла цїлу Турку. Між війском сорокатими островами виднїли гуртки цивілїв. Се Жиди тїкали перед наступом Москалів, яким ми незадовго мали пійти на стрічу.

Ставувши на горбку, під стацією, я почав цїкаво приглядати ся тому незвичайному, горячковому житю. Блудячи зором, случайно звернув я свою увагу на один гурток дуже молодих жовнїрів, стоячих на боцї в непорядку, з сумними, змученими видами на лицях. Звертаю ся в ту сторону і зачіпаю найблизшого. По кількох словах із зачудованєм довідую ся, що се є наші славні Січові Стрільцї. Постараю ся тут передати коротко нашу розмову.

— То ви Січові Стрільцї? — питаю ся. — А чому вас так мало? Я виджу всього до 100 людий.

— Нас розбили — говорив запитаний мною Стрілець — на одній горі під Дрогобичем. Нас був один полк і після приказу мали ми боронити сю гору до послїдного, бо була се важна позиція. Та ми маємо злі карабіни, ще старої дати, з одним набоєм, тому ми думали, що краще буде пійти в атаку. Але ми помилили ся, бо Москалї нас випередили. Дотого довідавши ся, що мають дїло з „мазепинцями", пійшло їх аж пять полків проти нашого одного. В часї бігу до „штурму" вони ще стріляють живо так, що нїм прийде до рiзнї, не одного з нас убють. Наші хлопцї держали ся знаменито, але вкінци улягли силї. В полон пійшло дуже мало, зате много полягло, а недобитки розбігли ся. Тепер стагаємось поза фронтом і відшукуємось, а потім може пустять нас в резерву.

Ось се коротенька історія кождого хороброго полку.

(Конець буде).

Іван Франко.

Майстер Свирид.

Отсе, куме, від Ляхів
Пю нераз гіркую,
Та буває з пересердя,
Що й заматїркую.
А потому й засьміюсь,
Хоч як в серці гидко,
І тут менї згадаєть ся
Наш майстер Свиридко.
То був майстер від пили,
Долота та сверла,
Та все його якась нужда
На помилки перла.
Чи там в нього в голові
Були не всї дома,
Чи сама рука махала,
Пляну несьвідома, —
А все було — зробить стіл,
Забуде підніже,
Зробить скриню, то хоч віко
Не на лад обріже.
Зробить двері, то дивись,
За малі в одвірку, —
У всїм було наш Свиридко
Переборщить мірку,
А де-б треба вбить кілок,
Він там хляпне кляйстер, —
Оттим його добрі люди
Звали Попсуй-майстер.

То раз отсе мав я з ним
Кумедну пригоду:
Розломало ся коритце,
Де ллють коням воду.
Сам би збив собі нове,
Та дощок не маю,
От зайшов я до Свиридка
Та й оповідаю.
А він, добрий чоловік —
„От — каже — морока!
Та я тобі те коритце
Склеплю на млї ока".
Зараз дошку на варстат,
Ріже, мірить, ріже,
Одно звертить, друге зібе,
Трете щось не влізе.
Плюнув крепко, розібрав,
Мірить, ріже, мірить, —
Знов збиває, знов не в лад щось, —
Сам собі не вірить.
„Тьфу, — воркоче, — щоб тобі
Гірке, не солодке!
Вже два рази урізую,
Тай ще за коротке!"
Оттак, куме, і наш Лях
З Русином мудрує:
Тут настопче, там уріже,
Нїде не дарує.
Тут притлумить, припече,
Заплює, зогидить,
Та ще й злий, що з тої працї
Та добра не видить.
„А най, каже, тую Русь
Трясця покоцюбить, —
І бю її, й печу її,
Й ще мене не любить!"

Складайте датки на жертви війни!

Нехай не буде між нами нїодного, який, співчуваючи з недолею наших братів в рiднім краю, не поспішив би з підмогою на нещасні жертви війни.

Жертвуймо всї! Жертвуймо по можности як найбільше!

Всї виказн жертводавців і гроші треба посилати на адресу: Rev. E. SYDORIAK, 42 Van Buren St., Passaic, N. J. Чеки і моні-ордери треба виписувати так: „UKRAINIAN ALLIANCE of AMERICA". Після волї жертводавців датки можна призначувати на слїдуючі фонди: ФОНД ВДІВ І СИРІТ, ФОНД ЗАСЛАНИХ НА СИБІР, І ФОНД СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ.

УКРАЇНСЬКА РАДА В АМЕРИЦІ.

ПЕРЕД ОСУД НАРОДУ.

III.

Болюча справа.

Від зими 1914 року перебуває в Америці молодий чоловік, котрому український нарід надав почесне імя „героя". Тим чоловіком є п. Мирослав Січинський. Не буду входити в причини, які спонукали п. Січинського до акту 12. цьвітня. Український нарід, не вглядаючи в його душу, зісолідаризував ся з ним, став в його обороні і віддав йому найвищу почесть, яку міг, називаючи його „героєм". Особливо цвив культ героя Мирослава тут в Америці.

Ніхто однак не повинен забувати, що в героєві може сидіти звичайний чоловік зі всіми добрими і злими людськими прикметами. І той живий чоловік має право до житя. Тим загальним людським правом покористував ся п. Січинський і втік на волю. Значить, геройський період в житю п. Січинського кінчить ся в станиславівській „Діброві", а від сього часу він є звичайним чоловіком і всі дальші його вчинки є людські і тому вільно нам говорити про п. Січинського як про звичайного смертельника. Се не може бути ніяк обидою для п. Січинського, коли я відважу ся уважати його за звичайного чоловіка.

На п. Січинськім сповнить ся стародавний вислів грецького мудрця Сольона: „Ніхто перед смертию не може бути щасливим". Недосьвідчений житєм молодик, милий з лиця, являєть ся в Америці. Усї ним захоплюють ся, величають як героя, тішать ся, що приїхав на волю, уважають його за надлюдське єство і „не знають, де його посадити". Сей період триває 2 до 3 місяці. Осяяний услужностию цілого окруження, забуває дорогий цілому народови Мирослав на те, що він звичайний чоловік, починає рости в гордість, помітувати поодинокими людьми зі свого окруження, слухає лише підхлібників, стає неприступним для тих, що хотіли дати йому здорову раду, починає підозрівати о зраду тих, які, бажаючи йому добра, хотіли його отверезити, кидає публично підозріня на тих людий, з часом йому здасть ся, що він цар України і починає страпити немилих собі людий, дальше починає видумувати несотворені клеветі і розголошувати їх особисто на вічах та в часописях. Каждий сьвідомий Українець мусить паленіти зі встиду, коли почує, що наш бувший герой Мирослав їздить по вічах і виговорює такі дальки, які не лицюють статочним людям. А що найгірше, то те, що п. Січинський зовсім не хоче розуміти, що він зле робить, коли в присутности кількох соток людий (між ними половина кацапів) кричить до мене: „Ви є дурень" (віче в Ню Йорку дня 1. червня 1916), коли кричить до урядників У. Н. Союза: „Ви є зрадники, бізнес-патріоти" і т. д., коли на вічу в Філядельфії лає о. Кінаша за те, що він просив п. Січинського і товаришів до себе на вечеру в Скрентоні. Таких цьвіток з промов п. Січинського можна назбирати сотками. Кождому Українцеви робить ся жаль і встид, що той, ним обожаний чоловік, так низко впав і навіть не думає вже піддвигнути ся. Він дальше вірить своїм фаґасам.

Рівнобіжно з упадком людської гідности у п. Січинського йшов його упадок політичний. Тут випадає пригадати, що рідко коли добрий стратеґік-ґенерал є добрим політиком і тому й герої не мусять бути добрими політиками. Се показало ся наглядно на п. Січинськім. Вже на Соймі стрілив він неодну похибку, лише з упертости. Так на пр. коли Сойм серед одушевленя приняв на моє внесене назву „Українська Народна Рада" для нової орґанізації, то п. Січинський, який прийшов 10 мінут по сій ухвалі на галю, поставив внесене, щоби назвати орґанізацію „Товариство Приятелів України". По сім його внесеню повіяло таким холодом від нього, що Сойм спротивив ся сьому, хоч п. Січинський був ще тоді божком! Бо ми є Українці, а не приятелі України. По Соймі довщий час не міг знайти назви для політичної орґанізації, аж опісля перенер нещасливу назву „Федерация Українців", цілком подібну до „Української Федерації" (Соціялістичної Партії); не вмів використати одушевленя мас, яке панувало з місяць по Соймі. Тоді треба було горячкової праці, щоби задоволити розбурхані народні маси. Але йому вже тоді здавало ся, що само його імя докаже чудес і поставить тисячі народних інституцій. Він не тямив на се, що кожда народна робота мусить бути оперта на людях з тих людий, що були спосібні до роботи, він поволи відтягав від орґанізації. Коли по пів році хтось звернув йому увагу, що наслідком його непорадности його імя тратить значінє в масах, п. Січинський пустив ся на звичайний викрут рафінованих лисів; щоби відвернути увагу загалу від своїх промахів, він відважив ся кинути страшну клевету і розголосити перед сьвітом, що одиноким і найбільшим ворогом ціло визвольного руху в Америці є ніхто инший, лише делеґат Загальної Української Ради, др. Семен Демидчук, називаючи його „австрійським аґентом" і закидаючи йому рівночасно злочин народної зради. Я сьміло можу сказати, що момент, в котрім п. Січинський пустив ся на таку дорогу, є початком його упадку. Поповнений злочин мусить скорше чи пізнійше помстити ся і мстить ся тепер на п. Січинськім без моєї співучасти.

Порозганявши людий і пустивши ся на хибну дорогу клевети і низкої лайки, він летів сам у пропасть і підривав повагу до інституції, здвигненої серед такого сьвітлого моменту. Знищене Федерації треба завдячити у великій мірі самому п. Січинському, бо йому здасть ся, що Федерація то Січинський, а Січинський то Федерація. Невдоволенє народних мас росло щораз більше, а коли промахи п. Січинського перейшли звичайну мірку, зібрало ся українське духовенство на раду (дня 10. жовтня 1916 р.), а незабаром опісля заложено нову політичну орґанізацію „Українську Раду" (дня 25. і 26. грудня 1916 р.); яка, як проголошено, має намір здійснити програму праці, закрошену Українським Соймом.

Та сей упадок п. Січинського має ще й иншу причину. Якось весною 1916 року відкрив принагідно тодішній співробітник „Свободи" п. Володимир Лотоцький істноване в Ню Йорку загально звісного тепер чоловіка, п. Миколу Цеглинського. Неначе зловлений на горячім вчинку крикнув він зі страху: „Я є швайцарський делеґат, але я заберу ся за дві неділи назад". Чому п. Цеглинський просив ся, що він лише на дві неділи приїхав, сього ніхто не знає. Факт, що він сидить в Америці дотепер. Коли однак він приїхав і за чим, сього він не скаже нікому. Ми Українці привикли вірити своїм людям і тому повірили, що п. Цеглинський є справді делеґат і кождий рад був, що приїхав новий народний робітник. Не моя річ говорити про його минувшість, бо я вірю в поправу людий, отже і п. Цеглинський міг стати зовсім статочним членом українського громадянства, коли би лише умів був поводити ся по людськи, як пристало гостеви. З цікавости запросив я його на розмову. Знаючи, що сьвіжий чоловік може мати в Америці великий вплив, хотів я обговорити з ним усю нашу дотеперішну політику, вказати на наші похибки і дати йому раду, як має поступати, щоби вминути ті похибки, які робили ми в початках. Критично обговорив я деяких людий, між иншими і п. Січинського. Я був певний, що п. Цеглинський від сеї зверне увагу п. Січинському на його блуди і відтепер піде народна робота живійше. Але в дуже короткім часі я переконав ся, що п. Цеглинський не є тим, за кого себе представляє. Сейчас, по розмові зі мною, яка, після нашої виразної умови, мала бути довірочна, п. Цеглинський пішов кинути собі з мене перед тими людьми, про котрих ми говорили, а опісля ще публично висьміває мене. Значить, п. Цеглинський удає швайцарського делеґата, а сповняє ролю звичайного доносчика. Ба, що більше; він користає з того, що підчас нашої розмови не було сьвідків і пускає в сьвіт нечувані брехні, неначе би я давав йому 300 долярів місячно, „щоби він не говорив про українську справу". Приїзд п. Цеглинського до Америки становить сумну епоху. Він перший показав, що чоловік може публично на других кидати клевети, а брехню вперто голосити все за правду. І, на жаль, він знайшов між нашим народом горстку прихильників, які годять ся з ним у тім, що кидане клевети і підлих брехонь є чесним занятєм. Деморалізація народу робить великанські поступи.

Збивати брехні п. Цеглинського я не буду, бо вони занадто низкі. Його товариші твердять, що се його „фах" і він иншого занятя ніколи не мав.

Сей пан є тепер опікуном п. Січинського; мабуть не лицювало п. Січинському приставати з п. Цеглинським, бо п. Січинський втік був з початку від нього до Шікаґо і лишив його самого в Ню Йорку. В тім часї вдало ся п. Ревюкови позискати п. Цеглинського на свою сторону і він хотів разом з ним виконати на п. Січинськім якусь пімсту, з котрою носив ся довший час. Як то стало ся, що п. Цеглинський зробив опісля п. Січинського своїм послушним орудєм і п. Січинський в короткім часї опинив ся в дійсній неволі п. Цеглинського, про се ще тоді дізнати ся, і лише глухі вісти доходять часом до ширшої відомости про негідне поведене п. Цеглинського з п. Січинським. Впрочім се є лише внутрішна причина; на зверх являєть ся п. Січинський сліпим виконавцем волі свого боса, котрий його „вхнув і витягнув" при звіснім акті. І тому за шалені промахи п. Січинського відповідає також і п. Цеглинський.

Пана Цеглинського проголосив п. Січинський „10 разів мудрійший" від мене. Розуміє ся, що для української справи дуже пожаданий такий „десять разів мудрійший" чоловік. Але сама мудрість ще не становить вартости чоловіка. Не можна прецінь закинути глупоти ватажкови розбійників. А прецінь ватажок є все ватажком і ніхто його не величає як великого чоловіка. Отже не річ в тім, що п. Цеглинський „є 10 разів мудрійший чоловік", але в тім, як він сю мудрість використовує. І саме використовав він її фатально для української справи. Зараз на першім своїм вічу в Ню Йорку 1. цьвітня 1916 р. почав він зводити свої порахунки з п. Миколою Васильком, Залізняком, Меленевським і иншими Українцями в Европі, вговорюючи на них несотворені річи, а через узагальноване закидів довів до того, що перед очима слухачів представив ся рідний край як одно велике гніздо запроданців, а ті Українці в Америці, що стояли за рідним краєм і робили роботу по своїм силам, вийшли в осьвітленю бесідника як горстка гільтаїв.

Сьміло можна сказати, що такого фатального кроку не міг зробити ніякий пересїчний образований чоловік, коли би йому народнє добро лежало на серци. Однак на тім вічу проголошено вже тоді клич: „Редакторами ґазет в Америці є шевці" і се вказує, що цілию бесідників було висадити дотеперішних редакторів з їх становиск. І така „джабова" політика, хоч започаткована дуже обережно, мусить мстити ся на цілім народі. Зробивши один промах, не хотів „10 разів мудрійший чоловік" завернути в час, але думав, що безличностию дійде до всього. І дійшов: загарбав у свої руки Федерацію Українців і хоче диктувати не лише п. Січинському, але й цілому українському громадянству. Терором, погрозами, клеветою і підступом хоче здобути собі цілковиту власть.

Др. Семен Демидчук.

З НАРОДНИХ ПІСЕНЬ.

I.

Пращаюсь, ангеле, з тобою,
Пращаюсь серцем і душев,
Бо не надїлен я судьбою
З тобою вести щастя днїв.

Зоря мене не зарумянить,
Роса мене не укріпить,
Луч сонця гріть ми перестане
І ніч мя більше не проспить.

Любив, люблю, любить тя буду,
Хотяй би навіть в чужині,
Повік тебе я не забуду,
Бо ангел щастя ти мені.

А як коли тобі прийдеть ся
Шукать мене серед могил —
Мій камінь тїльки ворухнеть ся
І скаже, хто тебе любив.

II.

Місяць сьвітить, всюди тихо,
Не співає соловій;
Тихим сном спить моя мила...
Добраніч, рожевих мрій!

Спи солодко, спи весело,
Коло тебе ангел твій;
Він з тобою, спи в спокою...
Добраніч, рожевих мрій!

III.

Житє дївчини, мов стріла,
Так скоро пролїтає;
Мов той метелик чарівний,
Що по цьвітках гуляє.

Тож бережи серце своє,
Щоб не зівяло з рання,
Бо цьвіти вернуть на весні —
Не верне ся кохання...

ПОЗІР! РОЧЕСТЕР, Н. И. ПОЗІР!

В суботу, дня 3. с. м. о год. 7.30 вечер відбудеть ся в церковній галі під ч. 303 Гудсон Аве.

ЗАСІДАНЄ МІСЦЕВОЇ У. Н. РАДИ.

На се засїданє запрошуєть ся представителів усіх рочестерських Братств і Товариств, щоби прибули як найчисленнїйше, бо суть дуже важні справи до полагодженя, як: вибір уряду, приготоване до „Українського Дня", справа школи, читальні і инші важні справи, які тичать ся добра народного. — КОМІТЕТ. 26

ЧОМУ ЙОГО СЕ КОЛЕ?

(Надіслана стаття).

Чому швайцара закололи в груди Січові Стрільці? Чому він на кождім кроцї виступає проти них? Чому швайцар каже, що український нарід повинен встидати ся Січових Стрільців?

Чому?

Чи тому, що сї молодцї добровільно посьвятили своє житє для рідного народу? Чи тому, що вони своєю кровю і житєм хочуть окупити свободу свому поневоленому народови? Чому наш нарід має встидати ся своїх геройських синів? Тажє люди не здеморалізовані; вони не привикли шампанувати по швайцарських готелях; вони не пустили би ся на спроневірене 10.000 корон народного гроша, як се зробив швайцарський паничик. Ні! Вони не пійшли би такою дорогою, бо се люди чесні і моральні.

Чомуж український нарід має встидати ся своїх Стрільцїв? Чи тому, що вони своєю грудию боронять його від московської навали?

Січові Стрільці — се сини зпід хлопських стріхи, се овоч змозолених хлопських рук. Вони не знають розкоший, не зазнали і щастя. Вони, як і їх батьки, нудили сьвітом.

Але вони бажають долї. Вони бажають свободи. В них ідеальні почутя. І сї почутя кинули їх у вир боротьби за свободу, за долю, за щастє закріпощеного українського народу. Вони гордість народу. Своїм виступом вони поставили нас на ноги. Вони дали доказ, що український нарід дорожить свободою. Вони дали ворогам наглядний доказ, що за свободу український нарід житє своє віддасть.

Вони не злякали ся російської навали. Їх мала горстка станула проти міліонової армії.

Колись московські опришки називали гайдамаків розбійниками, злодіями:

„Гайдамаки — не воины,
Разбойники, воры,
Пятно въ нашей исторіи!"

А тепер швайцар каже, що Січові Стрільцї се також пятно в нашій історії! Але **брешеш, людоморе!** — як каже Шевченко. — **За сьвятую парвду, волю розбійник не стане!**

Лише підла ґрязь Москви може казати, що Січові Стрільцї є пятном в історії українського народу, а швайцар також так каже, бо він є власне слугою російського уряду.

Січові Стрільці є костию в горлі швайцара. Він рад би на них громи зіслати, але не може. Тут він безсильний.

Але швайцар мстить ся на Січових Стрільцях в инший спосіб. **Він зневажає їх по вічах. Він висьмівае їх. Він знесить фонди, призначені на Січових Стрільців. Він нехтує волю народу!**

Він думає, що розмаже ті гроші так, як розмарнував 10.000 корон з фонду Союза Визволеня України.

О нї! Тут справа не пійде так легко і гладко як йому здаєть ся. Тут, швайцаре, тримай свої руки здалека від гроший! Ідиі геть зі своїми руками, бо вони нечисті — вони забруканї російськими рублями.

Яко жертводавець, я жадаю, аби Федерація відсунула швайцара від гроший, бо він небезпечний... Гроші зложені на фонд Січових Стрільців треба відослати на призначену ціль, або звернути жертводавцям. Одно з двох треба вибрати.

—о.

ЦИВІЛІЗАЦІЯ В БОРОТЬБІ З ВАРВАРСТВОМ.

(Надіслана стаття).

Жиємо в часах, в яких події за подіями пересувають ся, наче в калейдоскопі. Більше чутлива людина завважує се, що гідне подиву, пошани або противно — наґани. Меньше чутливі люди інтересують ся такими річами мало або таки нїчого. Вони жиють повседневним житєм і дбають про річи, які є конечними до буденного житя.

Коли ми хоч хвилинку подумаємо над теперішною европейською різнею, де і наш край та нарід купаєть ся в крови, то кождий з нас мусить запалати жалем, погрозою і жаждою пімсти.

Читаємо в історії, що за часів римського цісарства Римляни, здобувши Картаґіну, вирізали всіх мешканців того міста — від немовлят аж до старців. А коли опускали ті сторони, зрівнали місто враз із землею і посипали солию, аби і трава на тім місці вдруге не поросла.

Мордовано людий не лише підчас війни. Людий мордовано також в часї спокою; мордовано їх для розривки. Руїни колишнього римського кольосею є сьвідками тих страхіть.

Накатувавши до несхочу невинних людий, придумувано для них найжорстокійші муки. Перед нами неначе стоїть образ нашого Гонти, і ми бачимо, як здирають з нього шкіру і знущають ся над ним, аж доки він не скінчив свого житя в найстрашнійших болях.

І хтож тут винуватий?

Чому нема вже тому кінця?

І нинішна війна — се по части боротьба тиранії, дикости, варварства з цивілізацією. Хоч як лютує вона, втягнувши найкрасші здобутки у вир різні, то й тут на перешкоді стає їй цивілізація. Цивілізація гоїть рани завдані варварством; вона посилає голодним хліб, а нагим одінє. Вона осолоджує терпінє людскости, дїткненої жорстокостями дикої війни.

Цивілізація здержує від війни і нашу прибрану вітчину. Мир в Америці треба завдячити цивілізації. Хоч численна шайка загорільців стараєть ся пхнути державу до війни, то мимо сього війна буде залежати від того, о скільки сей нарід визначуєть ся сьвітними прикметами, які поборюють відвічне варварство.

Історія — се стежка, сей шлях, яким людство йде на зустріч красшій будучности.

М. Пшоновський.

Повідомлене.

Отсим подаєть ся до загального відома, що **референт з рамени просьвітно-шкільної секції „Української Ради" переведе відчит змісту своєрідного, цікавого і поучаючого, та ще й ілюстрованого сьвітляними образками,** в місцевостях:

Philadelphia, Pa., дня 3-го с. м.
Wilmington, Del., дня 4-го с. м.

На ті відчити запрошуєть ся дотичних місцевих і околичних Родимців-Українців.

Дмитро Андрейко,
секр. просв.-шкільної секції „Укр. Ради".

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Батюшка Крохмальний не має щастя...

По пів-годинній нараді лава присяжних судів найвисшого суду в стейті Ню Джерзи, де провадив ся пресовий процес (лайбел) цареславного батюшки Крохмального з Ню Йорку против батюшки Стефанка з Пасейку, видала вирок для обжалуваної сторони. Між оскарженими були також цареславний дяк з Пасейку, Н. Дж., Іван Борух і Йосиф Тимко.

Крохмальний, котрий тепер є попом в Байоні, оскаржив їх усіх трох за надрукуване і розкидане циркулярів против нього. В тих циркулярах було написано про якісь неправильности Крохмального підчас його перебування в Філядельфії в 1913 році. По розслідженю справи судія Донган прийшов до переконаня, що з сею справою має до діла лише сам дяк Борух, а оба прочі не мають причин бути вмішаними. Борух признав ся до друкованя циркулярів і доказав, що все те, що там писало ся, було правдою. Крохмальний жадав за свій „гонор" $25.000.

Статистика уродин і смертности в Пенсильванії за грудень.

В грудни минувшого року в стейті Пенсильвания вродило ся 21.017 дітий, а померло 11.157 осіб.

На запалене легких померло 1.859; 801 осіб померло на сухоти; 567 померло від рака. Випадки на зелізницях убили 146 осіб; 900 осіб померло на розводнене крови; 72 особи померло від ран, а 76 стратило собе.

Вдова генерала Фонстона має побирати 100 долярів місячно.

Сенат Злучених Держав ухвалив, аби вдові по помершім генералі Фонстоні правительство виплачувало 100 долярів місячної пенсії. Пані Фонстон разом зі своїми трома дітьми проживає тепер в Сан Франціско.

Фабрика відкидає воєнне замовлене.

Фабрика „Робертс Ватер Тюб Ко." в Ред Бенк, Н. Дж., на жадане головного завідателя відкинула контракт на 1.000 3-цалевих полевих гармат для воюючих держав Европи. Замовлений матеріял мав коштувати 8,000.000 долярів.

Говернор стейту Мейн підписав суфражистичний закон.

Провідники суфражистов в стейті Мейн горді зі своєї побіди, бо говернор підписав резолюцію, яка дає право голосу женщинам. Підписуючи сю резолюцію, говернор сказав до провідників суфражистов: „Ви апелювали до розуму, а не до упередження. Ваша кампанія є дуже красним приміром, як взагалі боротьба повинна виглядати".

Прогібіция в Дістрікт оф Коломбія.

Конгрес у Вашінгтоні ухвалив резолюцію, аби в Дістрікт оф Коломбія завести прогібіційний закон. Резолюцію ухвалено 273-ма голосами проти 137. Акт предложить ся президентови до підпису. Сподівають ся, що президент Вілсон підпише його.

Прогібіция в Канзас.

Говернор стейту Канзас підписав прогібіційний закон. Кажуть, що прогібіційне право в стейті Канзас є острійше ніж у всіх прочих стейтах.

Всі три дістали по 20 літ криміналу за знасилуване дівчини.

Дж. Дойли, Дж. Елліс і М. Елліс з Джерзи Сіти, Н. Дж., дістали по 20 літ криміналу і 5.000 долярів гривни за знасилуване 19-літної Д. Смідт з Ню Йорку. Судія Тенант в Джерзи Сіти не дозволив їм ані одним словом оправдувати свій вчинок.

Брутальний морд.

У вівторок (27. лютого б. р.) в Шамокін, Па., розійшла ся сензаційна вістка про брутальний морд, який скоїв ся день перед тим. Ото жінка Джеймса Боггія взяла 3-літну дівчинку, вийшла з нею поза місто і там в страшний спосіб замордувала її. Ножем перерізала дитині горло від уха до уха.

Убийниця є другою жінкою Джеймса Боггія. Тому місяць як вони побрали ся. Перша жінка Боггія умерла три роки тому при породі шойно замордованої дитини і оставила чоловікови четверо дітий. Місяць тому він оженив ся з Італійкою Анною Компольо. Через три тижні вони жили в згоді. Вона була добра для чоловіка і з дітьми поводила ся наче рідна мама. Найбільше однак любила маленьку 3-літну дівчинку Елеонору.

В неділю (25. лютого) між чоловіком і жінкою прийшло до сварки, в якій Боггі наказав жінці, аби вона винесла ся з його хати і більше не вертала. Колиж вона не винесеть ся з дому, то він викине її силою.

Почувши таку заяву, жінка в понеділок рано рішила ся опустити дім. А що битько і вона сама зі всіх дітий найбільше любили 3-літну Елеонору, тому вона постановила пімстити ся на чоловікови і забрала Елеонору з собою. Відтак пішла за місто і там її зарізала, а сама повернула до дому свого батька.

Боггі, прийшовши в понеділок вечером до дому, побачив, що нема жінки і наймолодшої дитини. Він перебрав ся в чисте убране і пішов до дому Комполів. Там застав свою жінку, яка сказала йому, що вона забрала дитину з дому і оставила межи двома великими каміннями недалеко Еджвуд парку.

Боггі зараз покликав двох полісменів, а сі забрали Анну Комполо і пійшли шукати дитину. Цілу ніч шукали, але не могли знайти в тім місци, де, після запевнень жінки, дитина повинна була бути. По довших допитах жінка призн ла ся, що зарізала дитину з пімсти до свого мужа. Трупа маленької Елеонори знайдено в лісі при помочи домашнього песика.

Кінематограф в руху.

В 1916-тім році через руки американського цлового уряду перейшло 50.000 миль кінематографічних фільмів.

НОВИНКИ.

Нова мексиканська конституція.

Мексиканська конституція, яку ухвалило правительство Каранци, каже, що чужинець не може набути землю, копальні і т. п. на свою власність, хиба державні власти дадуть на се спеціяльне позволене.

Президент Мексика має повне право, коли схоче, видалити всіх чужинців поза границі держави.

Духовенство не має права брати участи в політичних справах. Релігійні церемонії мусять бути під строгою контролею уряду. Всякі монастирі є заказані. Сьвященики мусять бути уроджені в Мексику, а їх число не може бути більше ніж означить правительство. Духовенство не має права учити дітий в публичних школах. Викладн дозволені їм лише в висших клясах приватних шкіл. Шлюби мають бути цивільні.

Нова конституція наказує 8-годинний день праці. За надобовизкові години праці (овертайм) платить ся половину платні більше. Дітям низше 16 літ, житя і женщинам заборонено ся працювати в ночі. Жінка не сьміє працювати три місяці перед породом дитини. Найвисші ціни платні має установити спеціяльна комісія. Вільно страйкувати, але на 10 днів перед страйком треба повідомити про се комісію. Закладати і звивати підприємства вільно за дозволом властий.

Англія ухвалила 125 мілїонів долярів річної пенсії для військових калік.

Від 1. марта б. р. в Англії увійшла в житє нова ухвала про пенсію для жовнірів-інвалідів. Кождий жовнір, котрий є цілковитим інвалідом, буде побирати 27 шілінгів і 6 пенсів тижнево. Найвисша пенсія може виносити 75 шілінгів тижнево. На діти держава буде давати: 5 шілінгів для першої дитини, 4 для другої, 3 для третої, 2 для четвертої і 1 для пятої дитини.

Жовнірн, котрі є на-пів інвалідами, побирають пенсію відповідно до свого калїцтва.

Вдови по убитих жовнірах побирають половину суми з пенсії цілковитого інваліда.

Обчислено, що така пенсія потягне з державної каси около 125,000.000 долярів річно.

Новий польський герб.

Артистична рада, покликана видати свою опінію щодо нового польського гербу, одноголосно згодила ся на слідуюче: Новий польський герб повинен бути згідний з формою гербу з 1831. року і має представляти — на червоним щиті по лівій стороні білого орла, а по правій стороні їздця на білім кони. Над щитом має бути умішена ціла велика станиславська корона.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

А. К., Ню Йорк. — Не гнівайте ся, що Ваша відповідь доси не поміщена. Прийде до слідуючого числа. Старайте ся сими днями зайти до нашої редакції.

В. В., Мілвокі, Віс. — Вірш не надаєть ся до друку.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. „Запорожська Січ", від. 388, повідомляє всіх своїх членів, що квартальний мітінг відбудеть ся в неділю дня 4. марта с. р., в залі при церкві. Кождий член обовязаний явити ся на сїм мітінгу, бо є важні справи до полагодження. Котрий член не явить ся, заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. — Я. Шилан, през.; Н. Щурицький, кас.; М. Дмитрик, писар.

ЦИГАНСЬКІ РОЗМОВИ.

(Підслухане).

Скрентонський циган (на циганско-швайцарській нараді): Товариші! В моїх руках тепер спочиває диктаторська власть. Мусите мене слухати, бо як ні, то нас всіх на купу і нашу циганську Федерацию і нашу ясно-червону „Нерідну Волю" і нашого ясно-червоного „Робітника" — ясночервоний шлях трафить! Чи годите ся на те?

Швайцар і гаспадін Грігорій з Охрани: Да! Да! Згода! Всї за тим!

Голова від „Русскаво Народного Савета" в Скрентоні: Всї за тим! В гору червоний гайдамацько-циганcько-швайцарсько- украінофільсько-русскій прапор, товариші!

Мирослав: А мене вже навіть не порадите ся? Ви мене знищили до тла вашою підлою москвофільською політикою.

Швайцар: Ти зас.... герою! Бувбись доси в криміналї гнив, як би не я. Мовчи, бо тя....

Грігорій з Охрани: От герой! У нас таків героєв миллиони. Я таких героєв на Сибір забірал. Малчі дурак!

Скрентонський циган: А так йому!

Швагро: (підскакує до Мирослава з затисненими кулаками): Я тобі зуби повибиваю.

Мирослав (в крайній злости): Ви мене омотали своїми сітями, політичні шубраві! Мною ви засмоняєте всї ваші свиньства!

Швагро: Я тебе, Мироне, вирихтую так, як Ірину!

Мирослав млїє.

Скрентонський циган: Киньте го на ліжко. Може вже раз сконає. А тоді горе вам мазепинцї з „Української Ради"!

ТЕЛЕФОНІЧНІ РОЗМОВИ.

ТЕЛЕФОНОМ ЗІ СКРЕНТОНУ ДО ОЛИФАНТУ.

Модерний москвофільський редактор: Галов! Чи то ви, господине Г—няк? Моє почтеніє!

Госп. Г—няк: А, моє глубочайшоє почтеніє! У вас діло до меня?

Модерний москвофільський редактор: О да, канечно! В мене тепер друкує ся дуже остра статя на вас, господине Г—няк. Ви тим не журіть ся, ані не обиджайте ся. Того вимагає наша політика. Вас в статі називаємо: свиня, худоба і т. п. То так для ока — розумно?

Госп. Г—няк: Да, канечно! У меня тоже єст статя, в-якій вас називаємо: безрога, скотина і т. д.

Модерний москвофільський редактор: Будуть мазепинцї думали, що ми не знати як ненавидимось.

Госп. Г—няк: Хорошо! Прийдіт до мене ужинать (вечеряти). Моє почтеніє!

Модерний москвофільський редактор: Прийду. До свидания!

ТЕЛЕФОНОМ З ОЛИФАНУ ДО РОСІЙСЬКОГО КОНСУЛЯТУ.

Госп. Г—няк: Галов! Ето гаспадін Н. Н.?

З консуляту: Да! Што вам нада?

Госп. Г—няк: Моє високопочтеннійшоє почтеніє Вашому Благородію. Я гаварїл тепер з редактором „Воли". Он сволоч. Не давайте ему ні капейки.

З консуляту: Да-с! Хорошо!

Госп. Г—няк: Мнє нада денег, Ваше Благородіє!

З консуляту: Хорошо!

Госп. Г—няк: Моє глибочайшоє приклоненіє.

В консуляті (під носом): Подла скатіна.

ТЕЛЕФОНОМ ЗІ СКРЕНТОНУ ДО РОСІЙСЬКОГО КОНСУЛЯТУ.

Модерний москвофільський редактор: Галов! Чи ето гаспадін консул? — Моє нижайшоє пониженіє! Я редактор „Воли". До меня гаварїл тепер гаспадін Г—няк. Ето сукін син, скатіна. Берегітес єво! Не дайте ему ні рубля.

З консуляту: Хорошо!

Модерний москвофільський редактор: Мені денег нада сїчас, Ваше Величество.

З консуляту. Зафтра пришлю десять тисячей!

Модерний москвофільський редактор: Моє всепокорнійшоє стопок цілованіє!

В консуляті (під носом): Падлец! Скатіна! Каналія! Жулік!

Антін Чехов.

ІВАСЬКО.

Івасько Жуков, девятилїтний хлопець відданий три місяцї тому на науку до шевця Аляхіна, в ніч під Різдво не клав ся спати. Діждавшись, коли господарі й челядники пійшли на утреню, він виняв з господаревої шафки фляшину з атраментом і ручку із заржавілим пером і, розложивши перед собою пімняту картку паперу, почав писати. Заки виписав першу букву, він кілька разів трівожно поглянув на двері і вікна, кинув оком на образ, від котрого по обох боках йшли полицї з копитами, і довго зітхнув. Папір лежав на лавцї, а сам він клячав перед лавкою.

„Дорогий дїдуню, Константине Макаричу! — писав він. — І пишу до тебе лист. Поздоровляю Вас з Різдвом і жичу всего від Господа Бога! Нема в мене анї батька, анї мамунї, тільки ти один зістав ся!"

Івасько звернув очима на темне вікно, де блимав образ його съвічки й живо представив собі свого дїда Константина Макарича, що служить за нічного сторожа у панів Живарьових. Се маленький, сухенький, але незвичайно жвавий і рухливий дїдуган 65-лїтний, з вічно усьміхненим лицем і пяними очками. В днину він спить в челяднїй кухнї, або балакає з кухарками, а в ночи ходить заматулений в широкий кожух довкола двора й стукає своїм тарахкалом. За ним, звісивши голови, ходять стара Каштанка і песик Вюн, названий так задля чорної барви і тїла довгого, як у ласицї. Сей Вюн незвичайно чемний і ласкавий, однаково мило глядить на своїх і на чужих, але не має кредиту. Під його чемностию й покірностию криєть ся єзуїтська підступність. Ніхто лїпше від нього не умів в добрий час підкрасти ся і цупнути за ногу, дібрати ся до ледівнї, або украсти у мужика курку. Йому вже нераз відбивали заднї ноги, два рази його вішали, що тижня били майже на смерть, але він все відходив.

Тепер, певно дїд стоїть коло воріт, прижмурює очи до яскраво-червоних вікон сільської церкви і, притупуючи берлячами, балакає з челядию. Тарахкало, його привязане до пояса. Він забиває руки, кулить ся з зимна і сьміючись по дїдівськи, щіпає то покївку, то кухарку.

— Може би табачки вам понюхати? — говорить він, підставляючи бабам свою табакерку.

Баби нюхають і чихають. Дїд незвичайно радіє, заходить ся веселим сьміхом і кричить:

Віддирай, примерзло!

Дають понюхати табаки й псам. Каштанка чихає, крутить мордою і, ображена, відходить на бік. Вюн з чемности не чихає й крутить хвостом. А погода прегарна. Повітре тихе, прозоре й сьвіже. Ніч темна, але видно цїле село з його білими стріхами й стовпками диму, що йде з комнинів, дерева, посріблені інеєм, горбки. Цїле небо засипане звіздами, що миготять весело, і молочна дорога рисуєть ся так ясно, наче її перед сьвятами вимили й натерли снїгом...

Івасько зітхнув, умочив перо й писав далї. „А вчера була менї виволочка. Господар виволік мене за волосє на двір і став потягати потягачем за то, що я колисав їх дитину в колисцї й несподївано заснув. А на тижни господиня казала менї обшкробати оселедця, а я зачав від хвоста, а вона взяла оселедця і його мордою зачала мене в писок тикати... Челядники з мене сьміють ся, посилають в шинок за горівкою і приказують красти у господарів огірки, а господар бє, чим попаде. А їди нема ніякої. Рано дають хлїба, на обід кашї, а на вечер також хлїба, а щоби чаю або борщу, то господарі самі таскають. А спати кажуть менї в сїнях, а коли дитина їхня плаче, то я зовсім не сплю, а гойдаю колиску. Дорогий дїдусю! зроби божу милість, возьми мене відси до дому, на село, нема у мене ніякої спроможности... Кланяюсь тобі в ніжки й буду вічно Бога просити, виведи мене відси, а то умру"...

Івас скривив рот, потер своїм чорним кулаком очи, й захлипав.

„Я тобі буду табаку терти, — писав він дальше — Богу молитись, а якби коли що, то висїчи мене, як Сидорову козу. А як що ти думаєш, що для мене служби нема, то я Христа ради попрошу ся до оконома чоботи чистити, або замісць Федька підпаском стану. Дорогий дїдуню! нема ніякої спроможности, просто смерть... Хотів був пішки втїчи на село, та чобіт нема, морозу боюсь... А коли виросту великий, то за то саме буду тебе годувати і не дам нікому обиджати, а умреш, то буду за упокой душі молити ся Богу, зовсім так, як за мамуню Пелягію...

„А Москва місто велике. Доми всї панські і коний богато, а овець нема і пси не злі. Зі звіздою тут хлопцї не ходять і на крилос нікого не пускають співати, а раз я видів в однїй крамницї на вікнї, гачки продають таки з жердками, і на всїляку рибу, дуже добрі, навіть є такий один гачок, що пудового*) сома удержить. І бачив такі крамницї, де рушницї всякі, такі як панові, так, що небоже зі сто рублїв кожда... А в ятках і тетереви і орябцї і заяцї, а в якім місци їх стрілять, про те купцї не кажуть.

„Дорогий дїдуню, а коли у панів буде деревце з гостинцями, возьми менї золочений оріх і в зелену скриночку сховай. Попроси у паннунцї Ольги Ігнатєвни, скажи, для Іваська"...

Івасько конвульсійно зітхнув і знов вдивив ся у вікно. Він згадав, що за деревцем для панів все ходив дїд у ліс і брав з собою внука. Веселий був час! І дїд кахикав, і мороз кахикав, а дивлячись на них, і Івасько кахикав. Бувало, заки вирубає деревце, дїд викурює люльку, довго нюхає табаки, посьміхуєть ся зі змерзлого Іваська... Молодї ялички, обліплені інеєм, стоять нерухомо і чекають, котрій з них вмирати? Не знати, відки взяв ся й заяць: летить стрілою по заметах... Дїд не може, аби не крикнути:

— Тримай, тримай, тримай! Ах, куций чорт!

Зрубану яличку дїд тягнув в панський дім, а там брали ся убирати її... Найбільше заходила ся панночка Ольга Ігнатєвна, улюблениця Іваська. Коли ще жила Іваськова мати, Пелягія, і служила у панів за покоївку, Ольга Ігнатєвна годувала Іваська кармельками і задля розривки вивчила його читати, писати, рахувати до сто і навіть танцювати кадриля. Колиж Пелягія померла, сироту Іваська спровадили в челядну кухню до дїда, а з кухнї в Москву до шевця Аляхіна.

„Приїзжай, дорогий дїдуню, — писав дальше Івасько — Христом Богом тебе благаю, возьми мене відси! Пожалуй ти мене сироту нещасливого, а то мене всї побивають і їсти страх хочеть ся, а нудьга така, що й сказати трудно, все плачу. А якось то господар копитом по голові ударив, так, що я упав і на силу прочуняв. Пропав мій вік, гірше як той пес... А ще я кланяюсь Оленї, кривому Юркови і фірманови, а гармонїю мою нікому не давай. Зістаюсь твій внук Іван Жуков, дорогий дїдуню, приїздж ай"...

Івасько зложив в четверо записану картку і вложив її в коверту, що купив день передтим за копійку... Подумавши трохи, він помачав перо і написав адресу:

На село дїдуневи.

Потім почіхав ся, подумав і додав: „Константину Макаричу". Вдоволений тим, що йому не перешкодили писати, він надїв шапку, і, не накидаючи на себе опанчини, просто в сорочцї вибіг на вулицю...

Різники в ятках, котрих він розпитував, сказали йому, що листи кидають в почтові скринки, а зі скринок розвозять їх по всїй землї почтовими трійками з пяними візниками і звінкими дзвіночками. Івасько добіг до першої почтової скринки і всунув дорогоцїнний лист в отвір... Заспокоєний солодкими надіями, він годину пізнїйше твердо спав... Йому снила ся ніч. На печи сидить дїд, звісивши босі ноги, і читає лист кухарки... Коло печи ходить Вюн і вертить хвостом...

*) Пуд = 20 кільо.